

พระเจ้าวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าโสมสวลี
พระวรราชทินนิตดา
มาตุ เสด็จมายัง
ตำหนักเพชร วัด
บวรนิเวศวิหารราช
วรวิหาร ถวาย
สักการะพระศพ
และทรงร่วมพระ
ราชพิธีบำเพ็ญพระ
ราชกุศล พระศพ
สมเด็จพระญาณ
สังวร สมเด็จพระ
สังฆราช สกลมหา
สังฆปริณายก เมื่อ
วันที่ 26 ตุลาคม

ตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่สั่งมราช มหาเถรสมาคม

หลังโหลสักการะพระศพ

ทำหน้าที่เพชรบูรณ์ตลอด
100วันเคลื่อนไปวัดเทพฯ
เตรียมพิธี'ออกพระเมรุ'

มส.นัดประชุม 30 ต.ค.นี้ ตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่'สังฆราช'
เผยสมเด็จวัดปากน้ำอาวุโสสูงสุด (อ่านต่อหน้า 10)

อน
ตติ
ครั้ง
ขอ
พน
วัน
ยป
นสี่
ดตั้ง
การ
จุริ
อก
วาง
น พ
รั

อาลัย - ประชาชนจากทั่วทุกสารทิศหลังไหลมาร่วมถวายอาลัยแด่สมเด็จพระ
ญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ พระตำหนักเพ็ชร วัด
บวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร

ต่อจากหน้า 1

ทศ ๐๖๙๙

สังฆราช

ตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ 'สังฆราช'

เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม นายพรรัตน์ เบญจวัฒน์นันท์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) กล่าวว่า การประชุมมหาเถรสมาคม (มส.) วันที่ 30 ตุลาคมนี้ คาดว่าจะมีการหารือและพิจารณาเรื่องการจัดตั้งตำแหน่งผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช แทนสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก หลังจากสิ้นพระชนม์ เนื่องจากตาม พ.ร.บ.สงฆ์ พ.ศ. 2505 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 หมวดที่ 1 มาตราที่ 10 และ 11 กำหนดเรื่องกรณีสมเด็จพระสังฆราชสิ้นพระชนม์ จะต้องมีการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

นายพรรัตน์กล่าวว่า การแต่งตั้งตำแหน่งผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชแตกต่างจากครั้งที่สมเด็จพระสังฆราชทรงประสูติ ที่ได้แต่งตั้งคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช โดยมีสมเด็จพระมหาวีรวงศ์คณาจารย์ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นประธาน และเมื่อแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชแล้ว จะส่งผลให้ประธานและคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราชหมดวาระลง เหลือเพียงผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช 1 รูปเท่านั้น

สมเด็จพระวัดปากน้ำอาวุโสสุด

"ที่ประชุม มส.จะดำเนินการพิจารณาคัดเลือกสมเด็จพระราชาคณะที่มีสมณศักดิ์อาวุโสสูงสุดดำรงตำแหน่งผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช จากนั้นจะนำมติ มส.เสนอให้ น.ส.ยังลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รับทราบ เพื่อนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นอันสิ้นสุดขั้นตอน" นายพรรัตน์กล่าว

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ในส่วนสมเด็จพระราชาคณะที่อาวุโสสุดโดยสมณศักดิ์ขณะนี้ ได้แก่ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์คณาจารย์ วัดปากน้ำภาษีเจริญ

นายพรรัตน์ยังกล่าวว่า พิธีบำเพ็ญพระกุศลพระศพของสมเด็จพระสังฆราช ยังอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ 7 วัน ในส่วน พศ.จะส่งเจ้าหน้าที่มาร่วมถวายงานในพิธี หลังจากครบ 7 วัน ต้องรอทางวัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร ว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป โดยในส่วนของ มส.จะเป็น

เจ้าภาพร่วมสวดพระอภิธรรมพระศพสมเด็จพระสังฆราช

พิธีพระราชกุศล 7-50-100 วัน

นายธทอง จันทรางศุ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานสมเด็จพระสังฆราช ดังนี้ วันที่ 30 ตุลาคม เวลา 17.00 น. มีพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสัตตมวาร (7 วัน) โดยจะมีพระสงฆ์ 10 รูป สวดพระพุทธรูป และจะมีพระธรรมเทศนา กัณฑ์ 1 พระ 4 รูป สวดธรรมคาถา และพิธีธรรมพระอภิธรรม วันที่ 31 ตุลาคม เวลา 10.30 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดถวายพรพระ และรับพระราชทานฉัน จากนั้นพระสงฆ์ 20 รูป สดับปกรณ์

นายธทองกล่าวว่า วันที่ 11 ธันวาคม พิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลปัญญาสมวาร (50 วัน) เวลา 17.00 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดพระพุทธรูป มีพระธรรมเทศนา กัณฑ์ 1 พระ 4 รูป สวดธรรมคาถา และพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม วันที่ 12 ธันวาคม เวลา 10.30 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดถวายพรพระ และรับพระราชทานฉัน พระสงฆ์ 20 รูป สดับปกรณ์ วันที่ 30 มกราคม 2557 พิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสตมวาร (100 วัน) เวลา 17.00 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดพระพุทธรูป มีพระธรรมเทศนา กัณฑ์ 1 พระ 4 รูป สวดธรรมคาถา และพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม และวันที่ 31 มกราคม 2557 เวลา 10.30 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดถวายพรพระ และรับพระราชทานฉัน พระสงฆ์ 20 รูป สดับปกรณ์

ออกพระเมรุวัดเทพศิรินทร์

"เมื่อครบกำหนด 100 วัน ตามพระเกียรติยศของสมเด็จพระสังฆราช การออกพระเมรุจะต้องใช้เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส ซึ่งเป็นสถานสำหรับพระราชวงศ์ แต่ต้องรอพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ อีกครั้ง ส่วนหลังจากครบกำหนดพิธีบำเพ็ญพระกุศล 7 วันไปแล้ว ทราบว่าทางวัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร กำลังหารือว่าจะเปิดให้คณะบุคคลร่วมเป็นเจ้าภาพในพิธีบำเพ็ญพระกุศลพระศพในวันใดบ้าง ทั้งนี้ ในนามของรัฐบาล คงต้องรอครบ 7 วันเช่นกัน คาดว่าจะต้องเรียงลำดับในการเป็นเจ้าภาพ จากหน่วยงานสำคัญๆ ก่อน ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ผมดูว่า หากทางวัดเปิดให้เป็นเจ้าภาพ รัฐบาลก็พร้อมเป็นเจ้าภาพทันที" นายธทองกล่าว

นายธทองกล่าวว่า สำหรับประชาชนที่จะเดินทางมาถวายสักการะพระศพนั้น สามารถเดินทางมาได้ตั้งแต่เวลา 08.00-21.00 น. และประชาชนสามารถมาร่วมฟังสวดพระอภิธรรมได้ทุกวัน

พระเลขาฯเผยวัดปฏิบัติ

พระเทพสารเวที ผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสมเด็จพระสังฆราช กล่าวว่า สนองงานสมเด็จพระสังฆราชมาตั้งแต่ช่วงที่พระองค์มีพระชนมายุ 85 พรรษา นับเป็นเวลา 15 ปีแล้ว พระองค์เป็นพระนักปฏิบัติกรรมฐาน แม้แต่ช่วงเวลาที่ใกล้สิ้นพระชนม์ พระองค์ยังทรงกรรมฐานอยู่ ทั้งนี้ นับตั้งแต่สมเด็จพระสังฆราชมีพระชนมายุ 90 พรรษา และประทับรักษาพระอาการประชวรอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นต้นมา และเมื่อพระองค์เสด็จมายังวัดบวรฯ จะเสด็จไปยังพระอุโบสถ เพื่อกราบพระพุทธรูปชินสีห์ พระประธานประจำพระอุโบสถ และสดับพระปาติโมกข์ โดยที่สายพระเนตรจะเพ่งมองไปที่พระพักตร์ของพระพุทธรูปชินสีห์ พร้อมทั้งทาลมอ้อยุนาน ถือว่าพระองค์เป็นพระนักปฏิบัติโดยแท้ ถือเป็นต้นแบบของพระผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบ

ด้านพระครูสังฆสิทธิกร หัวหน้าฝ่ายศาสนวิเทศ สำนักเลขานุการสมเด็จพระสังฆราชกล่าวว่า ในขณะที่ยังวัดบวรฯจัดพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานสมเด็จพระสังฆราช สำนักเลขานุการสมเด็จพระสังฆราชยังสานต่องานถวายพระกุศลแด่สมเด็จพระสังฆราชต่อไป โดยวันนี้ (26 ตุลาคม) ได้นำสิ่งของบริวารไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมที่ อ.บ้านสร้าง จ.ปราจีนบุรี

มอบ 'พระอนิลมาน' ให้ข้อมูล

มอบ'พระอนิลมาน'ให้ข้อมูล

พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (พระอนิลมาน ธมฺมสากิโย)

ผู้ช่วยเลขาธิการสมเด็จพระสังฆราช กล่าวว่า ที่ประชุมคณะสงฆ์วัดบวรฯ ซึ่งมีสมเด็จพระวันรัต รักษาการเจ้าอาวาสวัดบวรฯ เป็นประธานการประชุม ได้มอบให้ตนดูแลเรื่องการให้ข้อมูลการจัดพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลพระศพสมเด็จพระสังฆราช ดังนั้น ได้กำหนดหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลกลางในการสอบถามเกี่ยวกับพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลพระศพ ที่หมายเลขโทรศัพท์ 0-280-9578-9

องค์โสมเสด็จพระพิธีธรรม

เวลา 19.00 น. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จไปในการพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมพระศพสมเด็จพระสังฆราช พร้อมกันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯแทนพระองค์ไปในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร เวลา 15.00 น. และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เขตพระนคร วันที่ 27 ตุลาคมนี้ ในโอกาสนี้ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายา โดยเสด็จในการนี้ด้วย

เข้าแถวถวายสักการะพระศพ

ด้านบรรยากาศที่วัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ตั้งแต่ช่วงเช้าเริ่มมีกลุ่มคณะศิษยานุศิษย์และประชาชนจำนวนมาก มายืนรอบริเวณรอบพระตำหนักเพ็ชร สถานที่ประดิษฐานพระศพสมเด็จพระสังฆราช เพื่อถวายสักการะพระศพ โดยภายหลังเสร็จสิ้นพระพิธีธรรมรับพระราชทานฉันทน์เข้า ทางวัดบวรฯ ได้เปิดให้ประชาชนถวายสักการะพระศพอย่างใกล้ชิดเป็นวันแรก โดยช่วงเช้าจัดให้ถวายสักการะพระศพครั้งละ 20 คน แต่ช่วงบ่ายเพิ่มเป็น 30 คน เนื่องจากมีประชาชนเข้าแถวรอจำนวนมาก และผู้ที่เข้าถวายสักการะพระศพ จะได้รับแจกพระรูปของสมเด็จพระสังฆราช ขนาดเอ 4 เป็นที่ระลึก ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ได้แจ้ง

เตือนห้ามถ่ายรูปพระศพ หรือบริเวณด้านในโดยเด็ดขาด /

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ทางวัดได้จัดให้ประชาชนสามารถเข้าถวายสักการะพระศพ วันละ 3 ช่วงเวลา คือ เวลา 09.00-10.30 น., เวลา 12.30-17.00 น. และเวลา 20.00-21.00 น.

เปิดให้ชมนิทรรศการ 100 ปี

ผู้สื่อข่าวรายงานอีกว่า ส่วนบรรยากาศที่ตำหนักคอยท่าปราโมช ซึ่งเป็นสถานที่ประทับทรงงานช่วงที่สมเด็จพระสังฆราชยังไม่มีพระอาการประชวร มีการประดับประดาตกแต่งด้วยดอกกุหลาบและดอกบัวสีขาว พร้อมทั้งมีพระรูปสมเด็จพระสังฆราชขนาดใหญ่ให้ประชาชนเข้าถวายสักการะและถ่ายรูปเพื่อเป็นที่ระลึก โดยมีประชาชนเดินทางมากราบพระรูปและถ่ายรูปเป็นที่ระลึกอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่อาคารมนุษยนาควิทยาทาน ยังเปิดให้ประชาชนกราบสักการะพระรูปสมเด็จพระสังฆราช และจัดนิทรรศการพระประวัติของสมเด็จพระสังฆราช บริเวณชั้น 2 ส่วนที่อาคารสภากาชาดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เปิดให้ประชาชนเข้าชมนิทรรศการ 100 ปี สดุดีสังฆมित्र ที่จัดแสดงพระประวัติขึ้นเป็นแบบ 4 มิติ

พุทธศาสนิกชนตื่นตื่น-สุขใจ

นายวัลลภ ดาวกระโทก อายุ 21 ปี นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวว่า ปกติศรัทธาในคำสอนและการปฏิบัติที่ผ่านมาของพระองค์ จึงนับถือมาโดยตลอด พอได้มีโอกาสเดินทางมาแถววัดบวรฯ จึงตัดสินใจเข้ามาถวายสักการะพระองค์ แม้ว่าอากาศจะร้อนและคนเยอะมาก เมื่อได้สักการะพระองค์แล้วรู้สึกประทับใจ สุขใจอย่างบอกไม่ถูก และคิดว่าจะมาอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับครอบครัวที่อาศัยอยู่ที่ จ.นครราชสีมา

นายจุมพล ชลายนเดชะ อายุ 67 ปี กล่าวว่า ศรัทธาพระองค์มานาน ทั้งในคำสอนและการประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธศาสนิกชนมาโดยตลอด ไม่มีเรื่องต่างพร้อย มีแต่ความดีให้จดจำ พอทราบข่าวการสิ้นพระชนม์เป็นครั้งแรกที่รู้สึกใจวูบ เสียใจและเสียตาย แต่เข้าใจว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ

“เคยได้มาสักการะท่านครั้งหนึ่งแล้วเมื่อตอนทรงเจริญพระชนมายุครบ 100 พรรษา ส่วนครั้งนี้มาเข้าแถวรอตั้งแต่เที่ยง และได้เข้าไปพบท่านตอนบ่ายสองโมง ถึงแม้ว่าจะเป็นเวลาสั้นๆ แต่รู้สึกตื่นตัวใจ และมุ่งหวังที่จะรักษาความดีของท่านสืบไป” นายจุมพลกล่าว

ตัวอย่างกตัญญูบิดา-มารดา

นางสีวากรณ์ ชัชวาลานนท์ อายุ 75 ปี อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี อยู่บ้านเลขที่ 268 ถนนปากแพรก ต.บ้านเหนือ อ.เมืองกาญจนบุรี ตรงข้ามกับบ้าน “คชวัตร” ซึ่งเป็นบ้านและสถานที่ประสูติของสมเด็จพระสังฆราช กล่าวว่า เมื่อครั้งที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี ได้มีโอกาสเข้าเฝ้ากราบทูลถวายรายงานแด่พระองค์ท่าน เนื่องจากเป็นโรงเรียนในพระอุปถัมภ์ และในช่วงเดือนเมษายนของทุกๆ ปี พระองค์ท่านจะเสด็จมาที่บ้านคชวัตร เพื่อกราบบูชาอัฐิของโยมบิดาและโยมมารดา ทำให้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระองค์หลายครั้ง และภายหลังเมื่อท่านทรงมีพลานามัยไม่แข็งแรง ยังได้ให้ผู้แทนพระองค์มาทำหน้าที่นี้

“เคยได้มาสักการะท่านครั้งหนึ่งแล้วเมื่อตอนทรงเจริญพระชนมายุครบ 100 พรรษา ส่วนครั้งนี้มาเข้าเฝ้าขอตั้งแต่เทียน และได้เข้าไปพบท่านตอนบ่ายสองโมง ถึงแม้ว่าจะเป็นเวลาสั้นๆ แต่รู้สึกตื่นตัว และมุ่งหวังที่จะรักษาความดีของท่านสืบไป” นายจุมพลกล่าว

ตัวอย่างกตัญญูบิดา-มารดา

นางศิวาภรณ์ ชัชวาลานนท์ อายุ 75 ปี อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี อยู่บ้านเลขที่ 268 ถนนปากแพรก ต.บ้านเหนือ อ.เมืองกาญจนบุรี ตรงข้ามกับบ้าน “คชวัตร” ซึ่งเป็นบ้านและสถานที่ประสูติของสมเด็จพระสังฆราช กล่าวว่า เมื่อครั้งที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี ได้มีโอกาสเข้าเฝ้ากราบทูลถวายรายงานแด่พระองค์ท่าน เนื่องจากเป็นโรงเรียนในพระอุปถัมภ์ และในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี พระองค์ท่านจะเสด็จมาที่บ้านคชวัตร เพื่อกราบบูชาอุรังขุมบิดาและโยมมารดา ทำให้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระองค์หลายครั้ง และภายหลังเมื่อท่านทรงมีพลานามัยไม่แข็งแรง ยังได้ให้ผู้แทนพระองค์มาทำหน้าที่นี้แทนด้วย ถือว่าเป็นตัวอย่างที่ดีของบุตรที่พึงกระทำต่อบิดาและมารดา

“แม้พระองค์ท่านจะเป็นสมเด็จพระสังฆราช ก็ไม่ได้ละเว้นที่จะแสดงความกตัญญูต่อกตเวทิตะ และเคารพบิดามารดาเลย นี่เป็นสิ่งที่ดิฉันประทับใจในพระจริยวัตรของพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้พระองค์ท่านมีพระเมตตาเยียมฉัน ได้ช่วยเหลือประชาชน ดูแลทุกข์สุข โดยเฉพาะผู้เจ็บป่วย โดยพระองค์ได้ทรงสร้างโรงพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วย สร้างโรงเรียนเพื่อดูแลเด็กนักเรียนที่ไม่มีที่เล่าเรียน” นางศิวาภรณ์กล่าว

‘บัณฑิต’ นำคำสอนมาใช้จริง

นายบัณฑิต ลำข้า ประธานเจ้าหน้าที่บริหารธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) เปิดเผยภายหลังเป็นประธานในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ณ พระอุโบสถ วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) ต.บ้านเหนือ อ.เมืองกาญจนบุรี ว่าสมเด็จพระสังฆราชมีวัตรปฏิบัติดี นำเลื่อมใสศรัทธา โดยตลอดพระชนม์ชีพ พระองค์ท่านมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเผยแผ่พระธรรมคำสอน ซึ่งตนก็เป็นหนึ่งในคนหลายๆ คนที่มีโอกาสได้บวชเป็นลูกศิษย์ของพระองค์ท่าน และได้รับการถ่ายทอดธรรมะจากพระองค์ท่านมากมาย

“ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระองค์ท่านที่ใช้บริหารอารมณ์ ความโกรธ ให้ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญา ให้มีสติ และพิจารณาด้วยความรอบคอบ อย่าปล่อยให้อารมณ์ไปตามอารมณ์มาใช้ในการบริหารงานและการดำเนินชีวิต” นายบัณฑิตกล่าว

หลานสรงน้ำที่พระหัตถ์

นางสุภา คชวัตร อายุ 62 ปี และนางเต็มศิริ คชวัตร อายุ 53 ปี หลานของสมเด็จพระสังฆราช เปิดเผยว่า ตนและญาติๆ ได้มีโอกาสสรงน้ำพระศพพระองค์ท่านที่พระหัตถ์ ถือเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิต เหมือนกับทุกๆ คนที่เลื่อมใสศรัทธาในตัวพระองค์ท่านที่ต่างเสียใจต่อการจากไปสิ่งที่ตั้งใจจะทำถวายแด่พระองค์ท่านคือ ร่วมเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญพระกุศลพระศพทั้งที่วัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร และที่หอพระประวัติ จ.กาญจนบุรี และจะทำบุญ สวดมนต์ รวมทั้งเข้าร่วมและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระองค์ท่านเพื่อถวายแด่พระองค์ในวาระสุดท้าย

“คำสอนของพระองค์ท่านที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตคือ คิดดี พูดดี ทำดี เป็นศรีเป็นพรสูงสุด ไม่มีพรเทพ พรมนุษย์เปรียบประดุจความดีที่ตัวเอง โดยจะดูแบบอย่างในพระจริยวัตรของพระองค์ท่าน และปฏิบัติตาม” นางสุภากล่าว

ทรงก่อตั้งวัด ‘ดอยแม่สลอง’

นายจำเริญ ชีวินเฉลิมโชติ ไวยาวัจกรวัดสันติคีรีญาณสังวราราม ต.แม่สลองนอก อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย กล่าวว่า วัดสันติคีรีญาณสังวราราม และพระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราสถิตมหาสันติคีรี เป็นอนุสรณ์สถานที่สำคัญที่สมเด็จพระสังฆราช ทรงให้ความสำคัญในการก่อตั้งขึ้นมา และทรงรับหน้าที่รักษาการเจ้าอาวาสด้วยพระองค์เองจนกระทั่งวันที่ 2 พฤษภาคม 2545 รวมถึงพระเมตตาประทานนามว่า “วัดสันติคีรีญาณสังวราราม” ปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลสำนักพระราชวัง

“ที่ผ่านมามีพสกนิกรชาวดอยแม่สลอง ได้อาศัยวัดแห่งนี้เป็นที่ปฏิบัติธรรม ประกอบพิธีทางศาสนาในทุกประเพณี เนื่องจากเป็นวัดเพียงแห่งเดียวของพื้นที่ ที่เหลือนอกนั้นเป็นสำนักสงฆ์ โดยมีพระจำพรรษาในขณะนั้น 6 รูป ถือเป็นการขาดตัวของชาวแม่สลอง ที่สมเด็จพระสังฆราชทรงโปรดสร้างพระธาตุและวัดจนอยู่คู่ชุมชนทุกวันนี้” นายจำเริญกล่าว

วัดล้านนา เล็งสร้างพระรูป

พระราชวินัย โสภณ หรือหลวงปู่บุญส่ง สุขปุตโต เจ้าอาวาสวัดล้านนาญาณสังวราราม (ในพระสังฆราชูปถัมภ์) ต.ช่วงป่า อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ในฐานะเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน-แม่ฮ่องสอน (ธรรมยุต) กล่าวว่า ได้ถวายน้ำสรงพระศพที่นำพระรูป พร้อมเจริญพระพุทธมนต์ขอมาที่วัดเจ็ดยอดหลวงวชิรวิหารแล้ว ซึ่งวัดล้านนาญาณสังวราราม เป็นวัดประจำพระองค์ท่าน ซึ่งสำนักในพระกรุณาคิณทรงอุปถัมภ์วัดมาโดยตลอด ทรงพัฒนาวัดตั้งแต่ปี 2528 และเคยปักกลดจำพรรษาก่อนสร้างเจดีย์พระกริ่งสองแผ่นดิน เมื่อปี 2529 ต่อมาได้สร้างตำหนักล้านนา เป็นที่ประทับที่วัดแห่งนี้

“ก่อนอาพาธ พระองค์จะเสด็จมาทำบุญทอดกฐินปีละครั้ง และประทับที่ตำหนักล้านนา 1-2 คืนทุกครั้ง ช่วงเข้าพระองค์ท่านมักเดินป้อนบาตรรอบสรงน้ำวัด เพื่อให้พุทธศาสนิกชนตักบาตรทำบุญเป็นพระจริยวัตรที่ทรงทำเป็นประจำ” พระราชวินัย โสภณกล่าว-และว่า หลังเสร็จสิ้นงานพระราชทานเพลิงพระศพ ทางวัดจะประพรมหรีอเพื่อสร้างพระรูปหล่อเท่าขนาดพระองค์จริง โดยนำมาประดิษฐานที่วัด เพื่อรำลึกถึงและให้ประชาชนเข้ามากราบสักการะต่อไป”